

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Nagy-Várad-utca 2127.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven. Előfizetési ár egész évre 5 frt. félévre 2 frt. 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszeri hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden közlemény és küldemény intézendő: Fűvészkert-utca 1080.</p>
--	--	--

Tartalom. A lelkeszi congrua. Dr. Kovács Sándor. — Tárca. Részletek a „Nagyvárad ev. ref. egyház történelme“ cz. műből. Dombi Lajos. — A reform. egyházak kétszázados örömnépe s a Presbyterián Szövetség nagygyűlése. Balogh Ferencz. — Az egyházi közalap törvényszerű rendeltetése. M. J. — A pesti ág. hitv. ev. egyház fennállásának százados ünnepe. L. A. — Külföld. — Irodalom. — Különfélék. — Szerk. posta. — Hirdetések.

A lelkeszi congrua.

III.

Második tényezőként szerepelnek a hívek; de azt tartják, hogy a hívek újabb adózásra ne köteleztessenek. A nép terheinek szaporítását a vallás érdeke nem kívánja. Az adózó nép iránti részvét azonban, úgy látszik, nem egészen őszinte, mert később azon vallomást olvassuk, hogy az államnak érdekében áll a nép adózó képességét most inkább, mint az előtt, állami czélokra fentartani. Ezek után azt sem tudja az ember, hogy mint az egyháznak, vagy mint az államnak tagja tanúsítson-e nagyobb hajlamot — az adózás iránt!

A politikai község a congruaalap alakításánál szintén nem vehető igénybe. A községek már annyi különféle adókkal vannak terhelve, hogy azokra még a vallási adót is kivetni egyértelmű lenne az állam irányában való kötelezettségek teljesítésének lehetetlenségével és a községek anyagi viszonyainak megromlásával. A hitközségek azonban, a mennyiben ezen terhet önként elvállalni hajlandók lennének, — ebben ugyan meg nem akadályozhatók, de kényszer útján erre nem szoríthatók. Ausztriában a hitközségek szintén nem köteleztettek a congrua javításához járulni.

Igen fontos a kérdés, hogy az egyházi nagyobb javadalmak igénybe vétessenek-e. A magyar katolikus egyház főpapjai királyaink által — mondja B. — min-

denkor gazdagon adományoztattak, de a vagyon személyes szükségleteik fedezésén és a szegények gyámolításán felül mindenkor az egyház gyarapítására és fényének emelésére volt rendelve. II. Ferdinánd, I. Lipót a parochiák és lelkészek sorsáról a főpapi hagyatékok terhére gondoskodnak, III. Károly a nagyvárad püspök jövedelmét 17,000 frtban szabályozza. Királyaink időhaladtával mindinkább kezdik belátni, hogy az alsó papság jobb javadalmasításának alapjául egyedül az egyházi vagyon szolgálhat már eredeti rendeltetésénél fogva is. M. Terézia az egyházi főbb javadalmak által jövedelmeiknek 10%-át rendelte évenként a plebánosok pénztárába befizettetni. Ferencz király a primás congruáját évi 150,000 frt, a többi érsekeit 60,000 frtban, a püspököket pedig 40,000 frtban állapította meg stb., — mindezen intézkedésekből azon következtetésre jut, hogy a lelkeszi illetmények alapjául, törvények és kir. rendeletek szerint „az alapítók szándékához képest“ mindenkor főleg a nagyobb egyházi javak tekintettek. *Midőn tehát most a congruarendezés szüksége fölmerült, — így szól, — ismét csak ezen javak jöhetnek tekintetbe, ismét csak ezen forrásból lehet és kell meríteni.* Minderre csak helyeslésünket nyilváníthatjuk. Ausztriában is — a mint tudjuk — a congruaalap létesítése, illetőleg az e célra szolgáló vallásalap gyarapítása a nagyobb egyházi javadalmak hozzájárulásaira van alapítva.

A congruarendezésnél — B. vélekedése szerint — az állam, mint közreműködő tényező tekintetbe nem jöhet s az 179%. 67. t. cz. világosan ki is mondotta, hogy a kath. egyházak szabályozása és adományozása a kincstár megterhelése nélkül történjék. Itt említi meg azután B. az 1848. törvényhozásnak első cikkében már érintett rendelkezését, mely szerint ő Felsége a kisebb rendű, bármely felekezeten levő papságnak illő ellátása iránt részletes törvényjavaslatot ígért előterjesztetni. Az ezekre vonatkozó tör-

vény azonban ekkorig meg nem született, sőt azon, — különben nem meglepő — nyilatkozatot halljuk, hogy meghozatala pénzügyi viszonyaink közt nem is remélhető. Az állami hozzájárulásra érvül talán fel lehetne hozni — úgymond — a lelkészek fáradságát az anyakönyvek vezetése körül. Ámde más oldalról véve fel a dolgot — (erre jó lesz a lelkész uraknak figyelniök!), — az egyház — úgymond — nagyon ragaszkodik a régi szokáshoz, a mi által a különben kényeszteher önkéntes vállalkozássá és felajánlássá alakul, a mi aztán a fáradság megjutalmazására való igényt kizárja. Tehát, — azt tartom, — jó lesz nem ragaszkodni „a régi szokáshoz”, — akkor az állam talán csak gondolni fog a „fáradság megjutalmazására.” Félni lehet azonban, hogy akkor meg majd azt mondanák: hiszen még magok sem ragaszkodnak már a régi szokáshoz, minek adnánk kárpótlást nekik, mikor magok is szabadulni szeretnének — az anyakönyvtől. „Szegény ember dolga, csupa komédia“!

Azután a létező alapítványok vétetnek fontolóra; a vallás-alap keletkezése, növekedése stb. ismertetése után (1885-ben az alapítvány tiszta vagyona 20 millió frt volt) azt tartja, hogy ennek is járulnia kellene a congruaalaphoz; de miután már a század elején képtelennek ismertetett ily teher elvállalására, pedig azóta fokozódtak az igények stb., a jelzett körülmények közt a congrua kiegészítéséhez, legalább ez idő szerint, aligha fog járulhatni. *Az alap jogi természetéről — legalább nyíltan — nem nyilatkozik.*

Miután mindnyájan tudjuk, hogy a képviselőház 1880. évi nyílt kijelentése szerint a vallás- és tanulmányi alapok felügyeletére s ellenőrzésére kiküldött bizottság ebbeli kiküldetése a *nevezett alapok jogi természetének nem praejudikálhat — s ugyanakkor egy országos bizottság ki is küldetett, hogy a nevezett alapok természetét vizsgálja meg, azoknak felekezeti vélekedésük szerint — nem csak idő előtti, hanem egyúttal a törvényhozás tekintélyének teljes negatívója is lett volna. Ha B. tartózkodásában ezen szempontok által vezéreltette magát, akkor ezt elismeréssel emeljük ki.*

Azon kérdésre, hogy a congruán felül javadalmazott lelkészek kötelezhető-e arra, hogy jövedelmeik bizonyos aránya szerint a congruapénztárba bizonyos évi járulékot fizessenek — tagadólag felel.

Végül még csak azt emelem ki, hogy a létesítendő országos katolikus alap kezelésére egy 11 tagból álló bizottságot javasol — a primás elnöklete alatt.

Ezek azok a főbb eszmék, melyeket ismernie kell annak, a ki a congruabizottság jövő üléseit figyelemmel akarja kísélni.

A bizottság okt. 18-iki ülésében azonban egy saját-

szerű incidens adta elő magát; nevezetesen Schlauch püspök elfoglaltsága miatt, Samassa érsek pedig azért nem jelent meg azon, mert megbízatását az előtanácskozások megtörténtével befejezettnek tartja. Haynald bibornok, mint elnök, erre úgy nyilatkozott: nehogy a püspöki kar részéről egyedül legyen jelen a tanácskozásokon, előzőleg a primáshoz fordult más püspök kijelölése végett, onnan azonban az a válasz érkezett, hogy a *primás más püspök kiküldését nem látja szükségesnek.* Kellő információ hiányában ezen jelenséggel szemben tartózkodunk minden nyilatkozattól, azonban önkénytelenül is eszünkbe jutnak bizottsági előadónak az áprilisi ülésen épen az egri érsekkel szemben használt azon szavai: hogy ő excellentiáját loyálisabbnak tartja, semhogy a törvényes kormány rendeleteit ne engedné foganatosítani, *a kormányt pedig erőlyesebbnek ismeri, semhogy törvényes rendeleteinek érvényét ne tudna szerezni.*

Érdeklődéssel nézünk a további fejlemények elé.

Dr. Kovács Sándor.

T á r c z a.

Részletek a „Nagyváradai ev. ref. egyház történelme“ cz. műből.

Az egyház hajója zátonyra jutás veszélyének kitéve.

(Folyt. s vége.)

Fájdalom, itt még csak kezdete volt a zaklattatásoknak. Az ezt követő napok sötét betűkkel jegyzettek — a különben is kezdet nehézségeivel küzdő — nagyváradai ref. egyház viszontagságokkal teljes történelmének lapjain. — Azonban, nem akarván elfogultság gyanújába esni, a helyett, hogy magam rajzolja e szomorú, sötét képet, hadd szóljon e gyászeseményekről azon idő krónikása, Keresztesi:

„D. 5-a Jan. a V. Olasziban kiarendált Háznak kultsát a Püspök elvitette: de a Ház, mivel sokan voltak benne, nyitva maradt; a Pinczét lepecsételtette; éjjel-nappal két Hajdú Strásált az Házban, kik is minden szóra figyelmeztek; és minden dolgról tartoztak hírt adni. A másik Háznál pedig, melly Oskolának volt rendelve, czégért emeltett a Püspök és bort kezdett árultatni két xron, holott másutt 3 xr volt ittzéje; oda borivókat, lármázókat szereztek, gyűjtöttek és mind kinn, mind benn sok illetlenségeket követtenek el. A Cantort, Horváth György Debreczeni Deákot a Házból sok ízben akarták kihajtani. A Ház örökösét, ifjú Szilágyi Pétert, kéttzer karjánál fogva az utzára kivetették, hogy bátran beszélt. Ezek így fojván, az elkezdett Fásátor tsak épült és már nagyobb részint el is készült. D. 6-a Jan. A Predik. Keresztesi József (ki előbbi lakhelyéről Vértesről ekkor költözteté Váradra családját s butorait) Váradra estve 8 órakor beérkezett; ki is megértvén ezen zenebonát, egyrészt Jóságának Ujj Városra által küldötte, hogy tegyék valahová, más részével pedig és cselédivel a

zenebonával tellyes szállására ment a Kis ajtón, mivel a kapu bé volt lakatolva; és egy éjtszaka ott hált a Püspök Hajdúinak őrizések alatt, leginkább a részegen ott sibongó Jövendőbeli Halgatóinak lármái közt sohajtozván egész éjtszaka.

„Ugyan ez napon a Püspök irásban megkereste ismét a szolgabíró és a Reformatusokat readmonealtatta, hogy az erőszakos építést hadják félben; másképen ő maga Jussa szerént a bosszút meg fogja állani, de erre némelly részünkről való Urak tsak azt felelték, hogy A kellene, hogy a Püspök illy dolgot próbálna sat. Azért is a Püspök ezen éjtszaka a V. Olaszi Pápista lakosokat 12 Fl. birság alatt kötelezte, hogy holnap reggel a parantsolt helyre fel gyűljenek. Így D. 7-a Jan. A Püspök Frumentariussa Csór István sok udvari Pápista emberekkel 8 órakor reggel ment a Prédikátorhoz Keresztesi Józsefhez és kérte szép szóval, hogy menjen ki a Házból békességgel s vitesse ki szép szerént mindenét: mert másképpen erővel is ki mozdítják: mellyre a Prédikátor, a Reftus Uraktól bátoríttatván, protestált és kérte, hogy mivel már e dologban a Fels. Királyhoz való Recursust meg tette, rajta, jószágán és szállásán a Püspök ő Exc. violentiát ne tétessen; hanem várja meg a Királyi Resolútiót. Ha pedig a Püspök erővel kihányatja, ám lássa, az ő Exc. kezét meg fogni nem kívánja. Mellyre Csór ismét szép kérésekkel felelt, hogy szép szerént menjen ki. Midőn pedig a Prédikátor elébbeni szavaiban meg maradna, a Házban lévő minden ingó Jóságait, Könyveit, az evégre öszvegyült Hajdúk és sok Pápista emberek az Uttzára kihordották egy rakásra és őrizésekre Hajdúk állítottak.

E meglévén, a Sátorhoz való fákat, székeket, deszkákat kezdették az uttzára kihányani, az oda tódult sok Pápisták, nagy örömmel és futkározással s lármázó nevetéssel, sőt még az ott bámulva álló Reformatusokat is ezen munkára kényszerítették. Azután a fenn álló Sátornak fáit, léteit, deszkáit, gerendáit törték, vágták, szaggatták, hajgálták, maga Csór azt mondván, hogyha a Püspök hibáz, elég fája van, meg tudja a romlást fizetni. Aminthogy az nap, a sátor körül megesett kár, szolgabíró Sántha László ur által megbetsültetvén, ment 73 Rhf.

A Reformatusok ezen lárma alatt, az ég alatt, a Ház előtt öszve állottak és a Papjokkal sirva könyörögtek s énekelték hosszasan a 25 ik Soltárt. Könyörgés után pedig a 42-ik Soltárnak 5. 6. 7. v. úgy Solt. 38: v. 15. végig. Ezután ismét a Prédikátor peres szállásába mentenek, az hol maga volt sirva a Prédikátorné, kit a könyörgése közt háromszor akartak kihajtani.

A Házba bémenvén, onnan nézték a Sátornak romlását. Amikor e történt, hogy egy pintér, a ki legserényebb volt a rontásban, a sátor tetejéről nyakra-főre leesett. Kit is mint holtat négyen felfogtak és a kortsma házhoz bevitték, hol érvágás és más szerek által midőn észére jött, így szólla: Jaj be átkozott valék, hogy ezen gonoszsághoz hozzá fogtam. Ennek leesését a többek közt egy nyelves Ref. ta Asszony, kinek Pápista a Férje, látván, így szólla: Jól van! bár mind ki törne a nyakatok; most vágjátok azt a fát, mellynél Pokolban fogják az Ördögök megsütni lelkeket. Ezért akkor mindjárt megfogattatott és 24 óráig volt áristomban.

Mikor a sátor levágása s kihányatása meg lett, ismét a házba jöttek s mondának: Mindhogy már mindennek vége

van, menjen ki a Prédikátor is: de ez ekkor is hathatósan protestált: erre pedig Csór nem figyelmeztvén, a mi neki mint szolgának volt parancsolva, véghez vitte, t. i. intett egy Gigás forma oláh Hajdúnak, kinek Lukács György a neve, hogy a Papot vigye ki; ez megfogván a balkarját, vezette kifelé; a szegény ifjú Prédikátornét pedig más Hajdú akarván vezetni, vissza fordult a férje és monda Csórnak: kérem az Urat, tegye meg inkább maga ezen szép tisztességet a Feleségemnek, mellyet az meg is tselekedett. A Cantornak Horváth Györgynek pedig, tsak intettek, hogy ő is ballagjon a többi után.

Ekképen gyalázatosan az uttzára a Prédikátort és Háza népét kivezették, mint valamely gonosztévót, vagy idegen Medvét, kísérték; kiknek békességes türesek mindenek bámultak; kivált a Prédikátornének legelső szüléséhez elközelített szoross állapotja, még az ellenkezők előtt is szívet megmozdító spectaculum vala. Az uttzán állván nagy sokaság közt, érkezett Procurator Mihályi Sándor úr s monda Csórnak: Ugyan miért cselekesznek az Urak így velünk? mellyre Csoor: Ugy is, talán már magok az Urak is illetlennek tartanak Kortsomán tartani isteni tiszteletet. Erre monda azon Ur: Nem az illetlen, hogy mi Kortsomán tartunk isteni tiszteletet, hanem az, hogy az Urak a mi isteni tiszteletünk helyére Kortsomát csináltak. Csór ezután a Prédikátorhoz fordulván, monda: Én rövid nap leszek T. Urnak tiszteletére: de akkor a magam személlében; mellyre ezen feleletet vette: szívesen látom az Urat: de: „Quid quid id est, timeo Danaos et dona ferentes.“

Dombi Lajos.

A reform. egyházak kétszázados örömnépe s a Presbyterián Szövetség nagygyűlése.

(1688—1888).

(Vége.)

A két utolsó Stuart-házi király 28 éves uralmuk alatt (1660—1688.) az angol-skót protestantismus mindkét hatalmas alakjára, u. m. a püspökös és presbyteres rendszerűre, az elfojtatás terveltetett; e kínos korszak neve „gyilkos idő“ (killing time); 18,000-re teszik a presbyterelvűek áldozatainak számát, a szürke barátokról nevezett temető százával fogadta be a vértanúkat. II. Károly király — maga is titkos katolikus — 1669. titkos egyességre lépett XIV. Lajos francia királylyal Versaillesben, hogy a római katholicismust állítja vissza lassanként birodalmában, a terv elkészült, az angol király e célra évenként 2 millió forintot húzott segélypénzül s ha szükség lesz, 6000 fegyveres fogja támogatni. A terv szerint a református Hollandián a két katolikus hatalom fogott volna megosztotni. Innen a fokozatos üldözés rendszeresítése s az angol alkotmányelleni merényletek az „ármány-minisztérium“ közreműködésével. Első bevezetésül 2000 presbyterián elvű lelkész fosztatott meg hivatalától s taszított nyomorba családjával. Utóda II. Jakab király gyorsabban akart célhoz jutni, a pápához követet küldött, a pápa nunciust fogadta, a misét udvarába behozta, a jézsuiták szabadságot kaptak, a trónörökös katolikus hercegnőt vett nőül, maga is katholizálván. A nantesi edictum visszavétele (1685. október 22.) után Páris-

ból kikergetett Claude János „Panaszának“ angol fordítását II. Jakab angol király bakókéz által égettette el. Imé már panaszkodni sem lehetett az üldözők ellen. A végóra ütött. Az angol nemzet szabadsága, alkotmánya és a protestantismus élete egyaránt koczán függött. A roppant veszedelem a hazafiság lángjánál egyesíté a püspökös és presbyteres reformátusokat, óriási izgalomba jött az egész angol és skót nemzet s kiütött a nagy politikai és vallásos forradalom 1688-ban; a mozgalom főnökei Orániai Vilmost, Hollandia fejedelmét, az angol király vejét hívták meg a trónra, kinek segédsapatai „a protestáns vallás és Anglia szabadsága“ jeligével kötöttek ki Anglia partjain, hozzá csatlakozott a nemzet színe-java; az elhagyatott és gyűlölt II. Jakab koronát veszve, kétségbeesve hatolt Franciaországba, a Stuártok katolikus ága örökre kizáratott Anglia trónjáról s III. Vilmos királyi esküjét letette, mely így hangzott: „megtartja a törvény által megállapított protestáns református vallást.“

Ettől kezdve meg lett mentve a reformáció Nagy-Britanniában, a protestáns korszak dicsősége felemelkedett. Ma 4961 gyülekezetet számlál ott a presbyterián egyház.

A reformáció e végleges diadalát kivívó 1688-iki nagy és szerencsés forradalom 200 éves emléke fog megújítani 1888-ban, mert a presbyterelvű reformátusok államjogának és szabadságának örök biztosítása onnan kelteztetik. Méltó örömnepély az, s illő, hogy a világon levő reformátusok is hálával emlékezzenek meg az angol protestantismus e diadaláról, mert annak kifolyása és eredménye, hogy a legnagyobb tengeri hatalom, a leghatalmasabb birodalom, mely az öt világrészben ma is a protestantismus előcsatára és védnöke, meg lett mentve. Csak e ponton lett győztes a kálvini reformáció állami alakjában is.

De politikailag is felülmulhatlan fontosságú az 1688-iki forradalom szerencsés volta, az alkotmányos szabadság példaadólág csak ott lett megmentve, Európa más nagy hatalmai az absolutismus békóit rakták alattvalóikra s a békőfüző karokat a hizelgő és hálás akkori r. katolicismus nyújtotta. — XIV. Lajost bálványozta a clerus, pedig ő az absolutismus megalapítója volt.

Ránk nagy jelentményű azért is, mert a presbyterianismus elve — mint a népszabadság forrása — szilárd talajt nyert a föld minden pontján, hol a kálvini egyházi elvek vallói találtattak. A pusztai egyházzá törpült francia hugonotta egyház pusztai lelkészei Court Antal és Rabaut Pál (1715—1744. között) a presbytériumokat és pusztai zsinatokat visszaállíták; hazánkban is 1734. óta, a bodrogkeresztúri értekezleten indult meg az előcsatározás a magyar presbyterianismus megalapítására.

Ha Anglia reformációja elbukik vala 1688-ban, a kálvini reformáció elvesztette volna a védő hatalmat, a gondviselés szerű kart és paizst. A lutheri reformáció a porosz királyságban, a kálvini reformáció az angol királyságban emelkedett világfontosságú erőre, szerepre, politikai és társadalmi hatalomra, irodalmi és tudományos nagy szerű fejlődésre s egyleti életi páratlan tevékenységre. A 16-ik századi két megindulású reformáció dicső parallelismus megkoronázott 200 év után a német császár és India császárnője magas személyében.

Az angol forradalom diadala 1688. eldönté Észak-

Amerikában is a reformáció jövőjét s a világ legóriásabb köztársasága, az „Egyesült Államok“ területén, korona nélkül teremtette az új democratiának legszabadabb alakját a puritán reformáció aegise alatt. Itt nyert kárpótlást az európai nagy veszteségeért egyházunk; míg az európai szárazföldön congregatióink száma 3472, az Egyesült Államokban 2820-ra megy.

Hogy a reformáció a világerők egyik leghatalmasabb tényezőjévé lett, ez eszme és tény Londonban, a közelgő egyetemes gyűlésen, mint örömnepélyen fogja ülni diadalát.

Kálvin eszméje, melyet 1552-ben Cranmer angol érsekhez írt levelében zendített meg, most kezd valósulni; ő ugyanis érezte egyházaink szétszakadottságának hátrányos voltát s az egyházak időnkénti érintkezésének hiányát s késznek nyilatkozott „tíz tengeren is átvitorlázni“ és „egyesíteni minden jó és tanult ember érzelmét, egybe hozni az egyházakat, e végett semmi munka, semmi fáradság nem kimérendő.“ A visszhang több mint 300 év múlva adott testet ez eszmének. Meg van alakítva a református egyházaknak, melyek a presbyteri rendszert követik, világra szóló nagy Szövetsége s most fogja 4-ik egyetemes gyűlését tartani. Ide vagyunk meghíva mi is. Érezzünk, eszméljünk, lelkesüljünk és tegyünk!

Debreczenben, 1887. nov. 6.

Balogh Ferencz.

Az egyházi közalap törvényszerű rendeltetése.

A „Sárospataki Lapok“ 44. és 45. számában e czímen egy igen lelkes, a multa nézve nagyon tanulságos cikksozozatot közöl F. J. tollából. Köszönet érte! Valóban nagyon szükséges volt már, hogy ily tekintélyes, hímezés-hámozás nélküli szó jöjjön a nagy számban aggódó lelkek segítségére; talán inkább figyel a pajtáskodás, inkább átlátja, hogy az eddig gyakorolt segélyezés semmi nyomot sem hagy hátra. inkább felszólal a lelkiismeret az erkölcsi felelősség nevében.

Fájna, ha a konvent nagyérdemű tagjai közül csak egy is akadna, ki e szavakból magára értene, mert nyilvánvaló, hogy a konvent a neheztelhető eseteknél rosszul volt informálva, — lent a megyéken van a baj. Ne mondja nekem senki erre azt: hiszen ott vagytok a megyén, tudtok beszélni, mért nem teszitek, hogy a kerület, a konvent helyesen legyen informálva?! Ne mondja ezt senki, — mert minden törvénytisztelem daczára ezt kellene mondanom: a törvényben van a hiba! A 10 éves esperesség, a lelkészválasztási szabályok, meg hogy az esperes minden mindenkiben, — oly helyzetet teremtett a kisebb embereknek, melynél fogva csak két dolog reájok nézve lehetséges, ha notáriussá nem akarnak lenni: fejet bólintani, vagy a gyűlésnek felé se menni. De hát a törvény törvény, míg egy protestánsabb kor újjá nem szüli, meg kell hajlani előtte. De hagyjuk ezt! F. J. úr világosan beszélt, én véleményét — kivételével annak, mit a missió, — az özvegy-árvatár és nyugdíj ügyről mond — határozottan aláírom.

Midőn a közalap törvényszerű rendeltetéséről beszélünk, aligha nem vétünk a következetesség ellen, midőn a törvényben kimondott czélok egyikét a többiek hátrányára

előnyben részesítjük; másikat pedig elfogadható indok nélkül függőben hagyni véleményezzük.

Az isteni ígét terjeszteni, a gyengéket a hitben erősíteni, az elszóródott testvéreket összeszedni, nemes hivatása, kötelessége az egyházaknak. De az egyháznak e téren való munkája csak akkor lehet sikeres, csak akkor nem hat vissza károsan az egészre, ha belől erős, nyomorban elcsenevészedett tagjai nincsenek. Nézzünk széjjel egyházunk széles mezején, vajjon nem találunk-e elég beteg tagot, a lét-fentartás nehéz küzdelmeiben lankadozó egyházakat?! Eleget. Bizony féltő, hogy akkor, a mikor újabb tér elfoglalásán fáradozunk, a meglevőket veszítjük el. Nem sok állandót művel az a hódító, ki országok után országokat hódít, a nélkül, hogy a már egyszer elfoglaltat rendezné, az új állammá alakulhatás tényezőit gondosan lerakná. Nem előrelátó gazda az, ki csak extensív és nem egyszersmind intensív gazdálkodást folytat, — annál kevésbé akkor, ha a terjeszkedés erejét felülmulva, az alapot terheli és támadja meg. Nem azt akarom mondani, hogy a missió-üggyel teljesen felhagyjunk, — csak ezt: vessünk számot magunkkal, mire vagyunk jelenben képesek. A törvény öt czélt nevez meg, mire a közalap jövedelmének jó részét szabad fordítanunk; — tehát a missió elégedjék meg az egyötödrészszel. Három év tapasztalatából már láthatjuk, hogy mindig lejjebb-lejjebb fog a közalap jövedelme szállani. Már most mi fog történni, ha határozott számokban ezt mondjuk: a missióra évenként költünk 12,000 frtot? Bizonyára az, hogy az évenként felhasználandó jövedelemnek egyharmadát a missió fogja felemészteni. Ne adja Isten, de én úgy látom, hogy szomorú állami viszonyaink, a fokozott egyéni és állami igények, nem engednek mást hinni. A mostoha mult nem szerencsés időben tünt le reánk nézve, — letarlott mező áll előttünk. De ez még nem volna nagy baj, hiszen mi nem szoktunk dús markokhoz; hanem baj az, hogy az állam kényszerülve van minden kikeresett módot megkísérteni az adózás fokozására. A letarlott mezőn Isten tudja hanyadsorban keresgélhetünk kalászkodat.

Látom, tudom, hogy sok az égő, enyhítésre váró seb egyházunk testén s úgy vagyunk vele, mint a segíteni kész orvos komplikált bajú betegével; nem tudja hirtelen, a lázt gyengítse-e, vagy a nyilalást szüntesse meg előbb.

Semmit nem ítélek előbbvalónak, mint az özvegy-árvatár felállítását, bárha szerény jutalékkal is, hogy mentenők meg azt a sok aggódó család-apát gyötrő kinjától, hogy oszlatnók el azt a borongó felleget, legalább részben, homlokáról, mely éjjel-nappal elválhatlan társa. Hiszen míg élünk, — ha többre nem mehetünk is, — legalább nem éheznek meg nagyon gyermekeink; de azután? — bár ne látnám naponként!! — következik az inség, az elzülles. Mindazoknak, kik az özvegy-árvatárt függőben akarják hagyni egy újabb zsinatig, tehát elnapolni ad graecas calendas — apellálok apai érzelmeire.

A gyávaság, a tehetetlenség netovábbja lenne az, ha mi még most sem tudnánk annyira menni, mint egyik-másik világi testület, hogy legalább megindítsuk a jövő nemzedéknek; fatalista nyugalom kell ahhoz, hogy családunk jövőendő szomorú képe ne indítson a gyors cselekvésre. Vajjon mi akadályoz bennünket? A törvény? Az parancsolja. Vagy a miként körül szerteágazó vélemények? Azért van a konvent, hogy döntsön. Csak ennél a dolognál várna egyező

véleményre, sok dolognál pedig épen nem?! Különös volna.

F. J. úr a függőben hagyást azzal indokolja, hogy a zsinat határozottabb intézkedéséig nem létesíthető. Kérdem, határozottabban intézkedett-e a többi czélokra nézve? Egy hajszállal sem. És a missió, az önerejőkből fenn nem állható egyházak, csekély díjazású lelkészek segélyezése mégis ténynyé vált. Az árvatár pedig, nyugdíj nélkül vagy azzal nem létesíthető, — több, még csak nem is véleményezhető, még oly cikkben sem, mely a közalap törvényszerű rendeltetését szorgalmazza.

Mint felebb említém, az F. J. úr által kontemplált segélyezési módott elfogadom, a szétosztási arányt pedig úgy kívánám megállapíttatni, hogy a törvényben előirt czél közül egy se mellőztessék s mindenik egyenlő arányban részesüljön a segélyben.

Ez lenne szerintem a közalap törvényszerű rendeltetése.

M. J.

A pesti ág. helv. ev. egyház fennállásának százados ünnepélye.

Ez évi nov. 11-én volt száz éve annak, hogy a pesti ev. egyház megalakult és első lelkésze, Molnár János, a kalaphoz címzett kalaputczai ház bérelt termében tartotta meg az első istenitiszteletet. Száz év után, a tizenegyediké utáni vasárnapon, 1887. nov. 13-án tartatott meg a pesti ev. magyar-német egyház templomában s utóbb a főgymnasium dísztermében a százados ünnepély.

Az oltár délszaki növényekkel volt díszítve, az oltár környéke, a vendégek befogadhatása végett, külön székekkel volt megrakva. A notabilitások közül említsük fel báró Prónay Dezső egyetemes, Fabiny Teofil bányakerületi, Péchy Tamás tiszakerületi felügyelőket, dr. Szeberényi Gusztáv bányakerületi püspököt, Földváry Mihályt és Láng Adolfot, a pestmegyei ev. esperesség elnökeit, a református testvér-felekezeti részéről Szász Károly püspököt és Papp K. lelkészt, dr. Ballagi Mórt, Szöcs theol. tanárt, számos országos képviselőt és híveket.

Kilencz órakor reggel vette kezdetét a német istenitisztelet, melyen oltári imát mondott és a 118. zsoltárt a 14. verstől olvasta Doleschall E. Sándor lelkész; verses imája magasztos volt. Az ünnepi német beszédet, Róm. 13, 12 alapján mondotta Schranz János lelkész, érdekesen vázolván a pesti egyház megalakulása előtti éjszakát, a türelmi parancscsal bekövetkezett hajnalt és a végleges megalakulásnak napját.

Tizenegy órakor vette kezdetét a magyar istenitisztelet, melyen az oltári szolgálatot Korbély Géza segédlelkész szép imával és a 100-ik zsoltár olvasásával végezte. Utána Horváth Sándor mondott nagyszabású, költői lendületű ünnepi beszédet János Jelenetei 21, 1—3 nyomán, vázolván az új ég és új föld feltűnését az egyház keletkezésében, fejlődésében és jövőendő nagyságában.

Mindkét istenitiszteleten a zárímat és áldást mondotta dr. Szeberényi Gusztáv bányakerületi püspök.

Az istenitiszteletek után a gymnasium dísztermében folyt le a zárünnepély, melyen a hirtelen megbetegedett

egyházfelügyelő, Busbach Péter helyett Králik egyházkerületi főjegyző mondotta el a felügyelő beszédét. E beszéd röviden vázolta az egyház megalapításának történetét és kegyelettel áldozott a két alapító nő, Beleznai Ferenczné b. Podmaniczky Mária Anna és Teleky Józsefné Róth Johanna emlékének, melynek végeztével a két alapító nő újonnan festett arcképeik lelepleztettek. Maga a terem nemzeti színű draperiákkal, Magyarország és kapcsolt részei czimereivel és zászlókkal volt díszítve.

Ez egyszerű, de magasztos ünnepélyt a vígadóban adott díszebéd követé. **L. A.**

K ü l f ö l d.

Anglia. Az angol hírlapiródalomban a múlt hóban újra meg újra felmerült az a hír, hogy Spurgeon kilép a „baptista unióból.“ A „Sword and Trowel“ novemberi száma megadta a feleletet e találgatásokra, a mennyiben Spurgeon csakugyan határozottan kinyilatkoztatja, hogy „az Unióból, mely ujabban hamis tanok szentesítésére is kiterjeszkedett, ő és az ő gyülekezete kilépnek.“ „Nyomorult bálvány az, — mondja a híres szónok, — hogy orthodox keresztyének olyanokkal egyesülnek, kik alig rejthetik el megvetésüket azok iránt, kik híven ragaszkodnak a Krisztushoz.“ Mint-hogy a baptista egyházak uniója jóformán semmi nagyobb jelentőséggel nem bír, Spurgeon emel lépése nem von komoly következményeket maga után. A nagy szónok újabb időben folyton gyöngélkedik s bár alig képes felmenni a szószékre, de azért beszédei, előadásai a régiek. Ez év utolsó vasárnapjai valamelyikén fogja elmondani kétezredik egyházi beszédét.

Az utóbbi anglikán congressus határozata szerint Dr. Maclagen s Dr. Wordsworth püspökök Németországba, Schweizba és Ausztriába mentek, hogy az ókatholikusokkal az unió kérdését megbeszéljék. Sokáig tanakodtak az öreg Döllingerrel, de, mint a hírlapok közlik, nem nagy eredményel. A két püspök jelentése a jövő év júliusában tartandó „Pan-anglican synodus“-hoz fog beadatni.

A methodisták nagyszerű missiót szerveztek London nyugati részében mintegy 100 ezer font költségen. A missió vezetői: Hughes Prise és Guy Pearse kitűnő szónokok. Vasárnap a „St. James hall“-ban istenitiszteleket tartanak, hétköznapokon esténként pedig „népmúltságokat“ rendeznek. Az istenitiszteleteken az orgona helyett trombitás zenekar van alkalmazva.

Franciaország. Renannak újabb műve jelent meg, a „Histoire d'Israel“ első része. Következtesen régi álláspontjához, e műben is támadásokat mér a keresztyénségre. Érvel erősen a vallás subjectivitása mellett. „A végtelenben mindenki számára van tér, hogy megalkossa a maga regényét s minden embernek a végtelenről alkotott regénye a vallása.“ „Az Elohim nem lakozik az örök hóban, nem találhatni Őt most, mint Mózes idejében, a hegyek mélységeiben, az emberek szívében lakozik.“

Ausztria. Karinthiában a jézsuiták ellen mindjobban élénkülő mozgalom van folyamatban. Karinthiának több községe már állást foglalt a jézsuiták s ezek pártfogója Kahn püspök ellen. Karinthia fővárosában Klagenfurtban

most a tartománygyűlés elé terjesztendő kérvényt készítenek, a melyben felszólítják a tartománygyűlést arra, hogy az ifjúság nevelését ragadja ki a jézsuiták kezéből. A vil-lachi Allg. Ztg. útal arra, hogy a karinthiai tartománygyűlés már 15 évvel ezelőtt a jézsuiták megtűrése ellen nyilatkozott. 1872. december 6-dikán dr. Dinzl, a jogügyi bizottság előadója előterjesztve jelentését Hock és társainak a jézsuita letelepedések ellen irányuló indítványa tárgyában, arra útal, hogy a jézsuita rendnek az államra való veszedelmessége köztudomású. „A jézsuita rend — mondá az előadó — eltekintve vallási vonatkozású céljaitól, egy fajtája a nemzetközi politika kamarillájának, a jézsuita rend tendenciái nem férnek meg az államnak s különösen a modern jogállamnak tendenciáival s e rend tagjai kötelezve vannak arra, hogy oly esetekben, a midőn a rendtagok s az állampolgárok kötelességei közt összeütközés támad, — a mi, sajnos, nem ritka dolog, — ellenszegülni az állam törvényeinek. A jézsuita rend Ausztriában az új tanrendszernek, az utóbbi évek legnagyobb vívmányának legnagyobb ellensége. Karinthiában eddig felekezeti béke uralkodott, katolikusok s protestánsok békés egyetértésben éltek egymással. Ajánlom Hock és társainak indítványát, nem szükséges azt bővebben indokolni, mert Karinthiának, e szabadelvű országnak a Jézus-társaságról szóló ítélete határozott, szilárd.“ A Hock-féle indítvány azt javasolta, hogy a kormány kéretessék fel oly törvényjavaslatnak a birodalmi tanács elé való benyújtására, a melylyel a jézsuita rend Ausztriából kitiltatnék. Az indítvány négy szavazat kivételével egyhangúlag elfogadtatott. (Egyetértés.)

Irodalom.

Erkölciség szabad akarat nélkül. Irta Dr. Öreg János. Debreczen, ifj. Csáthy Károly. Ára 1 frt 20 kr. Szerző 172 lapon a bevezetés után 4 fejezetben fejtegeti tárgyát. Kellő áttanulmányozás után okvetetlenül hozzá szól lapunk e műhöz, annyival is inkább, mert az már címében is ellene mond a mi ethico-theologiai nézpunktunknak.

Az Egyekből lett Kis-Pereg története. 100 éves fennállásának örömnépe alkalmából kiadja a kis-peregi ev. ref. egyház. Ára 25 kr. Arad. A derék hitközség, melyről többször volt mostanában e lap hasábjain szó, 58 lapra terjedő füzetben kiadta a maga száz éves multjának történetét. Tanúságos, szép olvasmány.

Halotti ima néhai Balogh Mariska hajadon leány temetési alkalmára. Irta és elmondta Kisujszálláson, 1887. szept. 15. Gulyás Lajos, ev. ref. lelkipásztor. Szolnok. Megnyugtató érzelmeket keltő szép imádság.

Beszédek és imák, melyek a n.-kikindai ev. ref. egyház megalakulása alkalmával 1887. okt. 2-án mondtak. Kiadja az egyháztanács. A jövedelem az egyház javára fordítatik. Ára 20 kr. N.-Kikinda. Volt már alkalmunk megemlékezni lapunkban ezen beszédekről, melyek e füzetben összegyűjtve báró Vay Miklós ő Exciájának ajánlvák. Örömmel olvastuk el ugy Szalay József beiktató, mint Fe-

kete Gyula beköszönő, szép és keresztyéni hangú beszédekét és imádságaikat.

Jó zsi és Erzsike. Szerkeszti Györgyössy Rudolf. Arad. Második évfolyam 2-3. sz. Csak egyik közelebbi számunkban mondtuk el e kedves gyermeklapról való jó véleményünket. Most is melegen ajánljuk.

A magyar nép könyvesháza. Hasznos ismereteket terjesztő népies füzetek. Megjelenik okt., nov., decz., jan. és febr. hónapokban havonként kétszer. Szerkeszti és kiadja Nagy István. A 10 füzet előfizetési ára 60 kr, egy füzet ára 6 kr. Minden közlemény s előfizetés Turócz-Szt.-Mártonba a szerkesztő címére küldendő. Az első füzet tartalma egy jól írott elbeszélés; egy cikk „a községi gazdaságok”, egy másik „a fűtésről” czímen s több hasznos gazdasági tudnivaló; a második füzet tartalma: a ki másnak vermet és . . . igaz történet; gazdasági levelek; a lakásról; milyen takarmány ad jó tejet?; községi gazdaságok; hasznos tudnivalók. Midőn az új vállalatot szívesen üdvözljük, tudatjuk egyszersmind, hogy „A magyar nép könyvesháza” szerkesztősége pályázatot nyit egy népies elbeszélés, vagy cikk megírására, mely elbeszélés vagy cikk oly eszmét vet fel, melynek megvalósítása a magyar nép anyagi vagy szellemi jólétét lenne hivatva elősegíteni, vagy valami rossz szokás káros voltát, megszüntetését tárgyalja. A pályamű terjedelme olyan legyen, hogy „A magyar nép könyvesháza” 4-5 oldalánál ne legyen nagyobb. A pályaművek idegen kézzel írva s a pályázó nevét rejtő jellegű levéllel ellátva f. évi december 25-éig „A magyar nép könyvesháza” szerkesztőségéhez küldendő Turócz-Szt.-Mártonba. A legjobb pályamű jutalma egy darab 20 frankos arany. A pályadíjat nyert dolgozat 1888. január hóban fog megjelenni „A magyar nép könyvesháza”-ban.

Különfélék.

Konvent. A mai napon kezdődött konventi gyűlésre tegnap utaztak el városunkból főtiszt. Révész B. püspök, Szeremley József esperes és Tóth Sámuel egyházkerületi főjegyző urak. Nagy örömeinkre szolgált láthatni, hogy a püspök úr jó erőben és kedélyben indult el útjára. Isten hozza őt jó egészségben vissza!

Debreczeni főiskola. Főiskolánk tanárkara folyó hó 15-én tartott ülésében kimondta, hogy a magyar protestáns irodalmi társaság alapító tagjai közé lép s a 100 frtnyi alaptőkét 1888. január elején befizetendő. Egyszersmind azon kérelmet intézi a tanárkar a főtiszteletű egyházkerülethez, hogy főiskolánknak ugyanazon társaság pártfogó tagjai közé lépését rendelje el. — A főiskolai gazdasági tanács jegyzőjévé ma egy hete Elek Lajos tanártársunk választott meg szótöbbséggel. Örömmel üdvözljük őt új munkakörében s egyszersmind kifejezést adunk azon reményünknek, hogy bizonyára lelkiismeretes buzgósággal és tárgyilagos higgadtsággal fogja végezni a jegyzői tiszttel járó teendőket.

Nagy-Kikinda. Fekete Gyula n.-kikindai lelkész úr, egy közelebbi missiói útjáról a következő igen érdekes tudósítást volt szíves hozzánk beküldeni. „Novemberhó 12-én in-

dultam el Török-Kanizsára, a legközelebbi állomáson egy egyháztagnál fogadtatva, egy órai út után a kitűzött helyre érkeztem. Az ottani gyógyszerész vendégszerető háza nagy szíveséggel fogadott. A jó kanizsai hívek — kik emberemlékezete óta azon helyen református papot nem láttak — nagy ünnepélyt rendeztek azon nevezetes esemény méltó megünneplésére, hogy náluk az első református lelkész megjelent. Este, egy vendéglő nagy termében díszes bankett rendeztetett, melyen a kanizsai intelligentia férfi és nő tagjai nagy számmal vettek részt. A r. katolikus és szerb lelkészek is jelen voltak. Természetesen nem maradt el a jó kívánatok kifejezése is az ottani gyülekezet s a reform. egyház felvirágzásáért. Másnap, vasárnap délelőtt egy ujonnan épült szép iskolai teremben megtartottam az első református isteniszteletet, melyre felekezeti különbség nélkül szép számmal gyülekeztek hallgatók. Példabeszédek 23. r. 26. verse alapján predikáltam. Imádság alatt nem egy szemben ragyogtak az Istenben való tiszta örömeink, a meghatottságnak könyei. Isteniszteleletünket az újszentvacsora kiosztásával zártam be. Örömdetes e helyen azon körülmény, hogy az itt létező állami hivatalnokok között a nagy rész egész családotul egyházunk híve s így szórványunknak e hely is egyik tekintélyes pontját képezi. Helyi gondnok is lett választva, ki a hívek között előfordulható minden változást s egyházi ellátást igénylő eseményt a körlelkésznek bejelent. Ez útam is — mint az eddigiek — a kegyelmes Isten iránti hálára nyitja meg az én számam, ki, az igazságot oly régen éhező és szomjúhozó, e vidéken letelepült népének szent óhaját meghallgatva, alkalmat szolgáltat neki a szív legtisztább s legboldogítóbb örömét élvezni.”

Debreczenben végzett lelkészjelöltek a külföldön. Egyik korábbi számunkban jeleztük már külföldi egyetemeken, akadémiákon tanuló volt tanítványaink neveit. Megirtuk, hogy Edinburghban két lelkészjelöltünk, Buday János és Török Zoltán, Utrechtben egy, Dávid Gyula, Berlinben ismét egy, Sass Béla tanul. Utóbb nyert értesülésünk szerint Bécsben meg három tanítványunk iratkozott be az ottani evangélikus theologiai fakultás hallgatói közé, u. m. Takács Lajos, ki már tavaly is Bécsben tanult, továbbá Bereczk Sándor és Fogarasi Balint. Örömmel jegyezzük föl a tényt lapunk hasábjaira, hogy egyszerre hét tanítványunk tanul a külföldön.

Egy magyar ev. ref. lelkész Bessarabiában. Lapunk 40-ik számában jeleztük, hogy Venetianer Sándor hazánkfa, déli Oroszországban a rohrbachi református gyülekezet lelkésze, Bécsből theologiai licentiatusi rangot nyert. Vele együtt, az ő közvetítésére, egy másik magyar református lelkészünk is ott nyert munkakört, nevezetesen V. Kovács János, nem régen végzett tanítványunk, hozzá közel, egy másik német nyelvű gyülekezet lelkészeül hivatott meg. Főtiszt. Révész B. püspök úr, Tóth Sámuel egyházkerületi főjegyző, továbbá Balogh Ferencz és Csiky Lajos hittanárok jelenlétében, saját lakásán ma egy hete avatá föl a messze földre távozandó ifjú tiszteletes atyáfit. Isten vezérelje útain!

Haláleset. Id. Bánky István, a jó öreg „Bánky bácsi”, városunk ezen eredeti, tipikus magyar alakja, élete 72-ik évében elhunván, f. hó 17-én d. u. 2 órakor eltemettetett. A nagytemplomban Könyves Tóth Kálmán lelkész úr mondott fölötté szép imádságot s a főiskolai énekkar és a vá-

rosi dalárda zengettek megható gyászénekeket. A megboldogult régebben egyházi tanácsos volt s a főiskola részére zenedei alapítványt is tett. Nagy és díszes közönség adta meg a végtisztességet a jó szívéről, becsületes hazafiságáról ismert derék embernek, kit lapunknak legtöbb olvasója is bizonyára szeretettel fog még sokáig emlegetni.

Nyílt számadás. Néhai Nagy István, n.-váradai volt lelkész síremlékére újabban adakoztak nálunk: Kiss Albert, Némethy Lajos, Könyves Tóth Kálmán debreczeni lelkész urak, a két első 2—2, a harmadik 1 o. o. frtot. Így az előbbi közleményben jelzett 15 frtnyi összeggel együtt most már 20 frtra megy gyűjtésünk összege. Csiky Lajos.

Szerkesztői posta. Gy. L. H.-N. á. n. s. Tanügyi cikkére mindenesetre számítnak. Vallásos irányú költeményét mult számunkban már közzé tettük. Megvalljuk, hogy jobb szeretjük a versnél a jó prózát. Kivételt azonban olykor-olykor miért ne tenénk? — F. B. Bécs. Szívesen vett levelére rövid idő alatt válaszolunk. Csak el ne esüggedjen! Ugy ér az élet valamit, ha küzdenünk kell benne. Nagyon becsülendő egy „self-made man“, a ki tehát önerejéből küzdi föl magát a számot tevő emberek közé. Csak előre! — M. J. Cs.-B. a g. o. s. Köszönet a másik becses cikkért is. Mielőbb reá kerítjük a sort. — B. J. Edinburgh. Külföldi ujdonságait íme kiadjuk. Cunningham úr tisztelt barátunk kedvetlen esetéről már más forrásból is értesültünk. Adja át ön neki szíves üdvözetünket. — D. Gy. Utr ech. Levele jönni fog. A lap ügyében intézkedem. — M. J. B. D i ó s z e g. A közgyűlésről szóló tudósítást köszönettel vettük. Ezen számról már lekötött, de jön a jövőben. — N. I. U g r a. Hogy nem húzódok vissza a hívó szó elől, azt azzal mutatom meg, hogy szép leveledet a lap élén fogom közzé tenni.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Csiky Lajos.**

HIRDETÉSEK.

Pályázat

a szatmári ev. ref. egyházmegyébe kebelezett panyolai lelkészi állomásra.

Évi jövedelme, mely búza, széna, földhaszon s tűzifa illetményekből és kevés pénzfizetésből áll, az egyházmegye 1883-ik évi értékelése szerint 1041 frt, azaz ezernegyvenegy forintra megy.

Pályázati véghatárnap folyó 1887-ik év december 24-ik napja, melynek elteltéig a szabályszerint felszerelendő kérvények nt. Kiss Áron esperes úrhoz Porcsalmára lesznek beküldendőek.

Kelt Debreczenben, 1887. nov. 18.

Révész Bálint,
püspök.

Pályázat

a beregi ev. ref. egyházmegyébe kebelezett kajdánói egyház lelkészi állomására.

Ezen egyház lelkészi jövedelme életne-műek, szántóföld, rét, legelő, tűzifa, stóla-illetményekből 600 frtra számítható s így a IV-ed osztályba tartozik.

Itt a templomi és temetési éneklést a lelkész végzi, mivel nem hitfelekezeti, hanem állami tanító van alkalmazva.

Pályázni óhajtok felszerelt kérvényeiket f. évi decemberhó 7-ig bezárólag a „beregi ev. ref. egyházmegye esperesi hivatalához“, Barabásba, (Beregmege, postahely) küldjék.

Debreczen, 1887. november 15.

Révész Bálint,
ev. reform. püspök.

Pályázat

a tiszántúli ev. ref. egyházkerület nagy-szalontai egyházmegyéjében levő kötegyáni ev. ref. lelkészi állomásra.

Évi javadalom: egyházmegyei értékelés szerint 1022 frt, — mely 42 frt készpénzből, 55 köből gyült búzából, 30 köből aljgabonából, 36 hold szántóföldből, 19 hold legelőilletőségből, 12 öl tűzifából, 6 szekér széna 30 frtra számított váltságdíjából és stoláréből kerül ki, — úgy hogy ezen állomás 2-dik osztályú.

Elválasztott lelkész állomását 1888. ápril 24-ikén foglalja el és hivataloskodása első évében kegyeleti átalányul 400 frtot fizetni köteles, — valamint az egyházmegyei gyámintézetnek is kötelezett tagja.

A szabályszerűen folszerelt pályázati kérvények f. évi december 20-ig, a n.-szalontai ev. ref. egyházmegye esperesi hivatalához N.-Szalontára küldendőek.

Debreczen, 1887. november 15.

Révész Bálint,
püspök.